

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
ZESPÓŁ REALIZACJI
BADAŃ 621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17
INTERNET: <http://www.cbos.pl>

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89
E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/25/25/96

SAMOCZODY W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH POLAKÓW

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, LUTY 1996

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

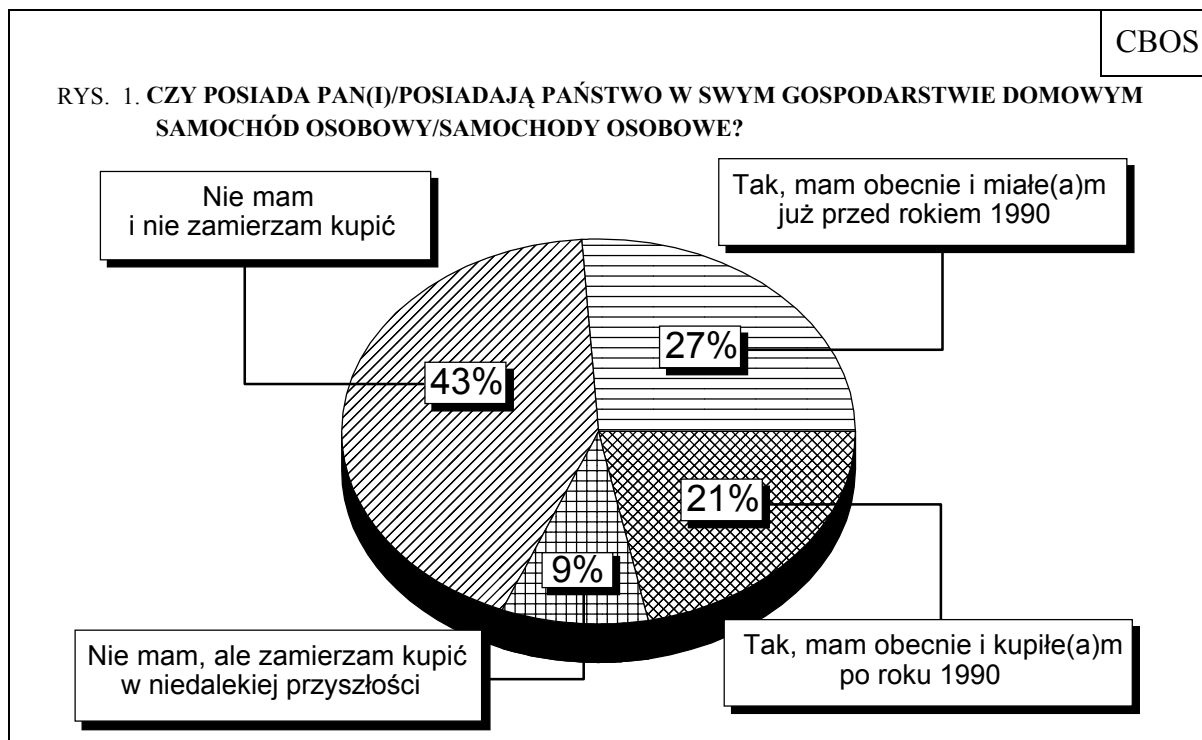
Posiadanie własnego, sprawnego i w miarę nowoczesnego samochodu osobowego nie jest jeszcze w Polsce czymś tak oczywistym, jak w krajach wysoko uprzemysłowionych. Własny samochód, zwłaszcza zachodniej produkcji, nadal jest symbolem zamożności i dobrobytu, a nie życiową koniecznością, tak jak w wielu innych krajach. Jednak faktem jest, że auta zagraniczne spowszedniały na naszych drogach i dzięki odnawianym co rok kontyngentom bezcłowym, a także wolnej konkurencji stały się bardziej dostępne. Wielu dealerów reprezentujących potężne koncerny motoryzacyjne oferuje klientom kupno wymarzonego pojazdu na kredyt, dzięki czemu nie trzeba już oszczędzać latami, by zgromadzić potrzebną sumę. W większości przypadków wpłata mniej niż połowy ceny wystarcza, by jeździć własnym samochodem.

Korzystne kredyty nie są domeną tylko i wyłącznie sprzedających pojazdy zagraniczne. Istnieje co najmniej kilka systemów kredytowania umożliwiających nabycie samochodów krajowej produkcji, które są wciąż tańsze od zagranicznych. Należy jednak zdawać sobie sprawę z faktu, iż tradycyjny podział na tanie auta krajowe i drogie zachodnie z wolna traci sens, gdyż coraz więcej wielkich firm montuje swoje samochody w Polsce.

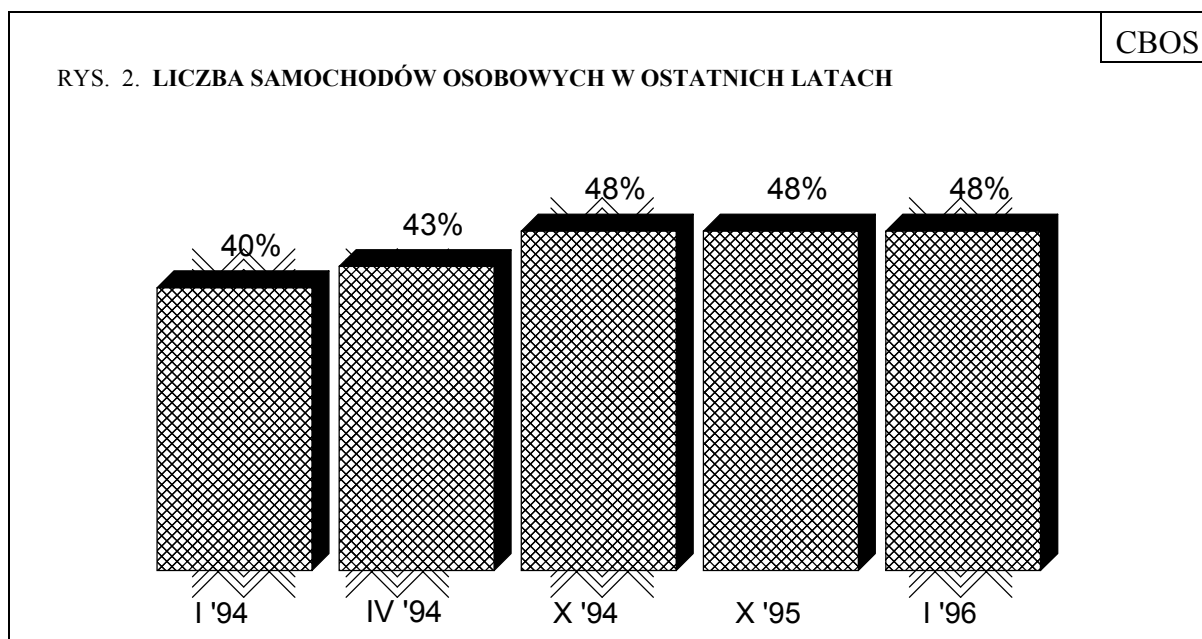
W styczniu zapytaliśmy badanych¹, czy posiadają samochód w swoich gospodarstwach domowych. Interesowało nas też, czy w ciągu najbliższych 12 miesięcy zamierzają nabyć auto lub zmienić gorsze na lepsze.

Niemal połowa (48%) respondentów deklaruje, że ma samochód w swoich gospodarstwach. Liczba nie posiadających i nie zamierzających kupować samochodu wynosi 43%.

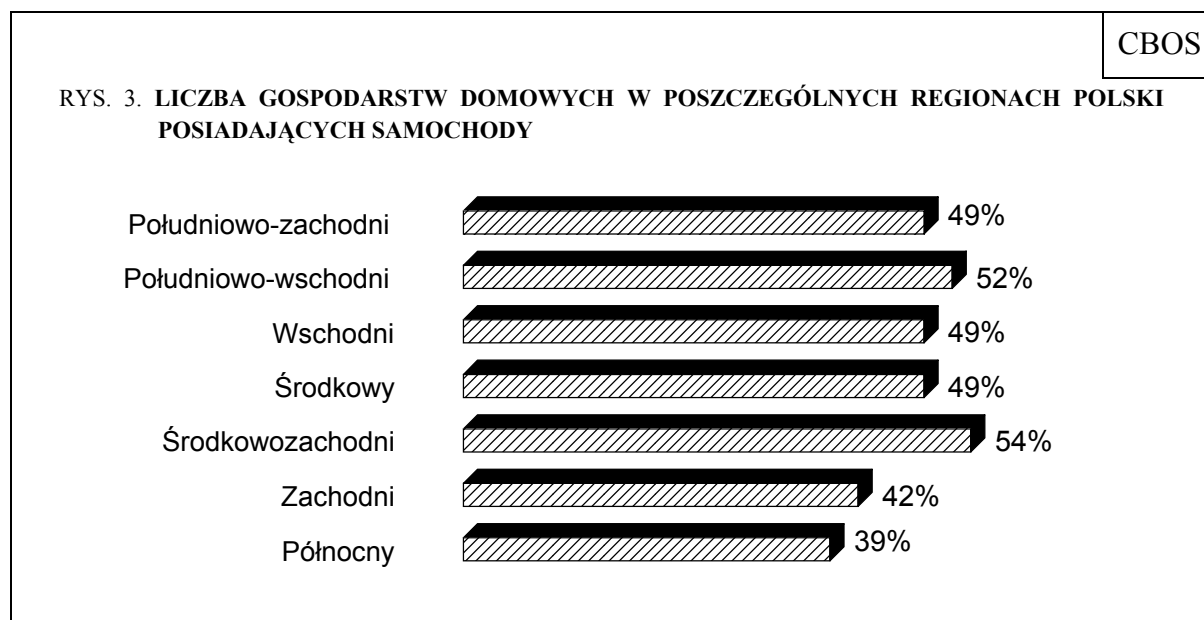
¹ Badanie CBOS „Aktualne problemy i wydarzenia” (68) przeprowadzono w dniach 12-16 stycznia ‘96 na 1177-osobowej reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Warto odnotować, że liczba gospodarstw posiadających własne pojazdy wzrosła - w porównaniu ze styczniem '94 - o 8 punktów procentowych.

Pod względem geograficznym najmniej „zmotoryzowany” jest północny region Polski - zaledwie 39 % jego mieszkańców deklaruje, że w ich gospodarstwie domowym znajduje się samochód, najbardziej zmotoryzowane zaś są województwa regionu środkowozachodniego (54% wskazań).

Według deklaracji respondentów największy odsetek posiadaczy samochodów jest wśród osób z wyższym wykształceniem (78%) oraz kadry kierowniczej i inteligencji (74%).

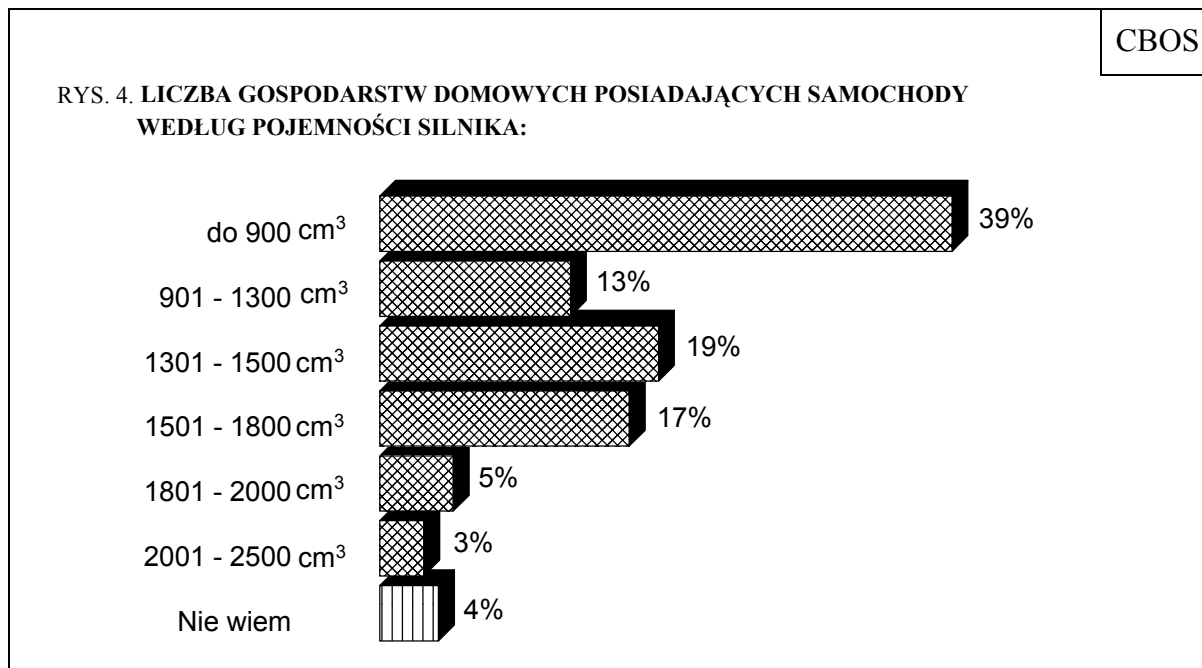
Posiadanie samochodu jest skorelowane z dochodami gospodarstw domowych. Zdecydowanie najwięcej (66%) aut mają te gospodarstwa, w których dochód na osobę przekracza 426 złotych. Analogiczna zależność występuje w przypadku postrzegania własnej sytuacji materialnej – 70% badanych oceniających ją jako dobrą stanowią posiadacze samochodów osobowych.

Wszystkie te okoliczności zdają się potwierdzać tezę, że do sytuacji, w której posiadanie samochodu nie jest czymś niezwykłym, wciąż nam daleko. Osoby oceniające własne warunki materialne jako średnie nadal nie są w dominującej większości posiadaczami aut.

Wśród zmotoryzowanych gospodarstw domowych co dziesiąte ma dwa samochody osobowe. Charakterystyka tych pojazdów pod względem pojemności silnika świadczy o tym, iż nadal dominują w Polsce samochody małe, o pojemności skokowej nie przekraczającej 900 cm³. Następną kategorią (do 1300 cm³), charakteryzującą popularne na Zachodzie auta

klasy średniej, nie jest w naszym kraju bardzo rozpowszechniona, co wynika zapewne z faktu, iż samochody krajowej produkcji zaliczane do tej klasy mają silniki o pojemności 1500 cm³ (Polonez, FSO).

Jak można było przypuszczać, auta luksusowe, o dużej pojemności skokowej silnika, stanowią niewielki odsetek ogółu.

Wyniki sondażu świadczą o tym, że Polacy jeżdżą starymi samochodami, których wiek przekracza 5 lat. Dużo jest też pojazdów wyprodukowanych ponad 10 lat temu. W sumie aż 45% ogółu stanowią samochody sprzed 1986 roku, co oczywiście negatywnie wpływa na bezpieczeństwo na naszych drogach. Samochodów nowych wyprodukowanych w 1995 roku jest 4%.

CBOS

Liczba gospodarstw domowych posiadających samochody wyprodukowane w latach:		
do 1975	-	2%
1976 - 1980	-	17%
1981 - 1985	-	26%
1986 - 1990	-	33%
1991 - 1995	-	21%
1995	-	4%

Nowe samochody, wyprodukowane w ubiegłym roku, mają najczęściej respondenci z wyższym wykształceniem (60%).auta nowe są również częste wśród kadry kierowniczej i inteligencji (42%) oraz prywatnych przedsiębiorców (33%), a więc tych, którzy z reguły oceniają swoją sytuację materialną jako dobrą.

Bardzo ostre normy ekologiczne, jakie zostały nałożone przez rządy państw Europy Zachodniej, wymusiły na producentach aut stosowanie katalizatorów spalin. Ich popularność w Polsce jest skorelowana z liczbą nowych aut, w których katalizator jest montowany fabrycznie. Wobec znacznego odsetka samochodów starych, częstość stosowania katalizatorów nie może być imponująca - ma je zaledwie 7% aut (przyrost w porównaniu ze styczniem '94 o 2 punkty procentowe).

W silnik diesla - uważany za tańszy w eksploatacji niż benzynowy - wyposażonych jest 9% samochodów (przyrost o 4 punkty procentowe w porównaniu ze styczniem '94).

Nadal zdecydowaną większość aut znajdujących się w polskich gospodarstwach domowych stanowią samochody krajowe. Najwięcej jest małych fiatów (36% wskazań). Maluchy są bardzo popularne w regionie środkowozachodnim, stanowią tam 46% ogółu pojazdów osobowych. Najmniej ich jest w regionach środkowym i wschodnim (odpowiednio 30% i 29%), ale i tak są to auta najczęściej tam spotykane.

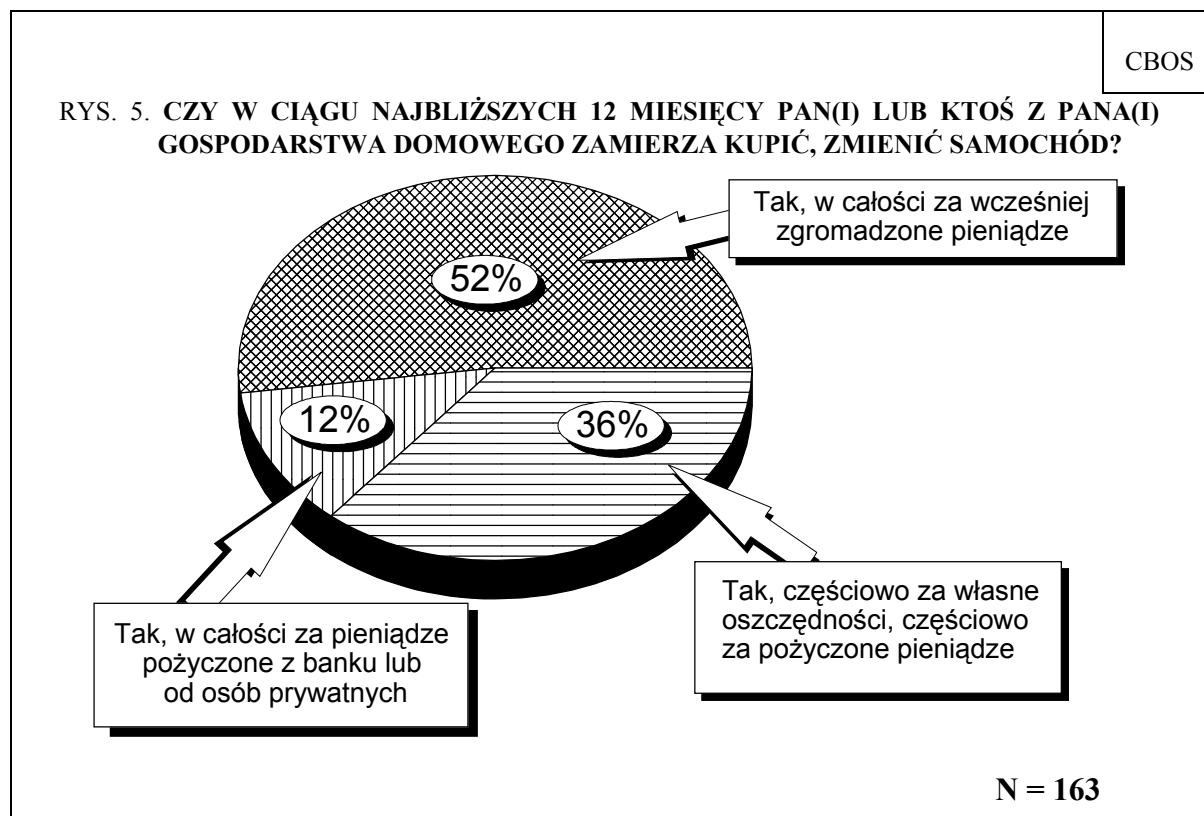
Samochody zachodnie ma 26% gospodarstw domowych spośród ogółu deklarujących posiadanie pojazdu. Do najczęściej wymienianych marek aut zachodnich należą: Opel, Volkswagen i nieco rzadziej Ford.

Należy jednak dodać, iż z powodu stosunkowo małej liczebności próby nie jest możliwe dokładne określenie procentowego udziału poszczególnych marek i producentów w ogólnej liczbie pojazdów osobowych znajdujących się w gospodarstwach domowych. Takich danych mogłyby dostarczyć specjalistyczne badania, przeprowadzone tylko i wyłącznie wśród posiadaczy samochodów, a nie na próbie reprezentującej ogół dorosłych mieszkańców Polski.

		CBOS
Popularność poszczególnych marek		
FSM, Fiat 126p		36%
FSO, Polonez		14%
Fiat 125p		11%
Produkowane w Europie Zachodniej (BMW, Mercedes, Peugeot, Seat)		6%
Inne produkcji wschodniej (radzieckie, rosyjskie, dawnych krajów socjalistycznych) - ŁADA, TAVRIA, DACIA i in.		6%
Japońskie		4%
Skoda - wszystkie typy		4%
Opel - wszystkie typy		4%
Volkswagen		4%
Ford - wszystkie typy		3%
Inne typy Fiata (np. Uno, Tipo)		3%
Renault		2%
Cinquecento		2%
Koreańskie		0
Inne		2%

Kupno lub zamianę samochodu osobowego w najbliższych 12 miesiącach deklaruje 14% ogółu badanych. Ze względu na stosunkowo krótki okres, w jakim miałyby nastąpić zakup, odsetek ten można uznać za dosyć duży.

Respondentów, którzy zamierzają nabyć samochód dla swoich gospodarstw domowych, zapytaliśmy o sposoby sfinansowania tego przedsięwzięcia.

Jak widać, nadal najbardziej popularne jest kupowanie samochodów za własne pieniądze zgromadzone wcześniej w całości. Liczba osób, które biorą pod uwagę możliwość pożyczania pieniędzy na zakup samochodu, jest jednak znaczna.

Podsumowując można powiedzieć, iż w ciągu ostatnich dwóch lat zwiększyła się liczba samochodów w gospodarstwach domowych. Nie jest to jednak wzrost imponujący, nadal bowiem połowa gospodarstw nie ma żadnego samochodu osobowego. Należy podkreślić, że posiadane przez Polaków auta to w większości pojazdy stare i wysłużone, które sprawiają wiele kłopotów nie tylko swoim użytkownikom. Powszechnie wiadomo, że silniki starej generacji charakteryzują się znacznie większą emisją zanieczyszczeń. Ponadto polskie drogi, na których dominują zużyte auta, nie należą do najbezpieczniejszych. Obraz naszej motoryzacji, jaki wyłania się z niniejszych badań, znacznie odbiega od nowoczesności, jaką epatują samochodowe reklamy i fachowa prasa.

A N E K S

PODZIAŁ NA REGIONY W BADANIACH CBOS

1. Region północny:

09 woj. elbląskie
10 woj. gdańskie
17 woj. koszalińskie
26 woj. olsztyńskie
39 woj. słupskie
41 woj. szczecińskie

2. Region zachodni:

11 woj. gorzowskie
12 woj. jeleniogórskie
20 woj. legnickie
45 woj. wałbrzyskie
47 woj. wrocławskie
49 woj. zielonogórskie

3. Region środkowozachodni:

05 woj. bydgoskie
13 woj. kaliskie
16 woj. konińskie
21 woj. leszczyńskie
29 woj. pilskie
32 woj. poznańskie
44 woj. toruńskie
46 woj. wrocławskie

4. Region środkowy:

01 woj. warszawskie
07 woj. ciechanowskie
24 woj. łódzkie
30 woj. piotrkowskie
31 woj. płockie
34 woj. radomskie
37 woj. sieradzkie
38 woj. skierniewickie

5. Region wschodni:

02 woj. białkopodlaskie
03 woj. białostockie
06 woj. chełmskie
22 woj. lubelskie
23 woj. łomżyńskie
28 woj. ostrołęckie
36 woj. siedleckie
40 woj. suwalskie
48 woj. zamojskie

6. Region południowo-wschodni:

15 woj. kieleckie
18 woj. krakowskie
19 woj. krośnieńskie
25 woj. nowosądeckie
33 woj. przemyskie
35 woj. rzeszowskie
42 woj. tarnobrzeskie
43 woj. tarnowskie

7. Region południowo-zachodni:

04 woj. bielskie
08 woj. częstochowskie
14 woj. katowickie
27 woj. opolskie

Tabela 1. Czy posiada Pan(i)/posiadają Państwo w swym gospodarstwie domowym samochód osobowy/samochody osobowe? 1 - Tak, mam obecnie i miał(a)m już przed rokiem 1990; 2 - Tak, mam obecnie i kupię(a)m po roku 1990; 3 - Nie mam, ale zamierzam kupić w niedalekiej przyszłości; 4 - Nie mam i nie zamierzam kupić (%)

	1	2	3	4	Liczba osób
Ogółem	27	21	9	43	1174
Płeć					
Mężczyźni	28	25	10	37	555
Kobiety	26	18	8	48	619
Wiek					
do 24 lat	25	32	15	28	193
25-34	22	31	15	32	200
35-44	32	26	8	35	257
45-54	32	18	9	42	197
55-64	32	10	1	57	153
65 lat i więcej	16	7	5	72	175
Miejsce zamieszkania					
Wieś	27	21	7	45	442
Miasto do 20 tys.	23	18	9	50	150
od 21 do 100 tys.	29	21	12	38	212
101-500 tys.	25	26	12	37	233
501 tys.i więcej mieszk.	28	18	7	47	137
Region					
Północny	23	15	15	46	157
Zachodni	18	24	6	52	135
Środkowozachodni	26	28	8	38	177
Środkowy	30	19	7	44	209
Wschodni	28	12	7	44	121
Południowo-wschodni	32	20	4	44	193
Południowo-zachodni	27	23	16	35	183
Wykształcenie					
Podstawowe	21	12	6	61	425
Zasadnicze zawodowe	28	24	10	37	303
Średnie	29	28	11	33	366
Wyższe	44	34	7	15	81
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	32	42	8	18	67
Prac. umysł. niż. szczebla	32	35	12	22	107
Pracownicy fiz.- umysł.	21	28	18	33	56
Robotnicy wykwalifikowani	25	23	18	34	130
Robotnicy niewykwalifik.	20	24	12	44	58
Rolnicy	30	24	8	38	76
Prywatni przedsiębiorcy	46	38	5	11	53
Bierni zawodowo					
Renciści	25	13	5	57	148
Emeryci	26	7	4	64	219
Uczniowie i studenci	32	26	17	26	72
Bezrobotni	17	16	7	61	112
Gospodynie domowe i inni	24	25	7	44	75
Pracujący poza rolnictwem					
Sfera budżetowa	32	31	8	29	106
Sektor państwowy	23	25	14	38	141
Sektor prywatny	29	33	14	23	252
Spółdzielczość	22	30	20	28	15
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 150 zł	20	15	7	58	247
151 - 225	22	23	11	44	239
226 - 325	27	20	8	45	302
326 - 425	24	21	13	41	132
426 i powyżej	37	29	8	26	187
Ocena własnych war. mater.					
Źle	16	15	8	61	390
Średnie	31	21	9	39	554
Dobre	36	34	11	19	231
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	21	21	5	53	74
Raz w tygodniu	28	22	7	42	660
Kilka razy w roku	26	23	13	38	313
W ogóle nie uczestniczy	22	17	9	52	128
Poglądy polityczne					
Lewica	29	21	10	40	308
Centrum	32	27	10	31	304
Prawica	26	24	8	42	303
Trudno powiedzieć	18	13	7	62	260